

DOI: [10.32702/2307-2156-2021.9.4](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.9.4)

УДК 351

*А. С. Близнюк,
д. держ. упр., професор кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна академія управління персоналом
ORCID ID: 0000-0001-8768-5177*

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ РЕКРЕАЦІЇ

*A. Bliznyuk
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor of the Department of Public
Administration, Interregional Academy of Personnel Management*

EFFICIENCY OF THE QUALITY MANAGEMENT SYSTEM OF PUBLIC MANAGEMENT IN THE FIELD OF RECREATION

Визначено етапи процесу управління якістю рекреаційної послуги.

Сутність методу оцінки ефективності державного регулювання рекреаційної галузі базується на основі зіставлення таких показників виконання запланованого та виконаного в галузі рекреації як: виконання цільових програм, які направлені на розвиток інфраструктури галузі; динаміки рекреаційних потоків на території; забезпеченість галузі фінансовою підтримкою з боку держави; проведення пропагандистської роботи для популяризації галузі; обсяг інвестицій.

Визначено загальні критерії, що дозволяють оцінити майбутню ефективність державної політики у рекреаційній сфері, відносини у сфері рекреації, стиль і методи регулювання діяльності в рекреаційній індустрії.

The stages of the process of quality management of recreational services are determined: analysis of the process of providing recreational services to determine the compliance of key activities (accommodation, food, transport); analysis of key activities of the process of providing recreational services, which must be controlled for the timely correction of the production of services; selection of operations that are key and necessary for the management of the process, ensuring compliance of each characteristic with the values set for it. The essence of the method of assessing the effectiveness of state regulation of the recreation industry is based on the comparison of such indicators of planned and implemented in the field of recreation as: implementation of targeted programs aimed at developing the infrastructure of the industry; dynamics of recreational flows in the territory; provision of the industry with financial support from the state; conducting advocacy work to promote the industry; volume of investments. The general criteria that allow to assess the future effectiveness of state policy in the recreational sphere are determined: fundamental - key values, state strategy, strategic priorities, mechanisms of state management of the development of the recreational industry; organizational and legal - the state and structure of the state apparatus that regulates relations in the field of recreation; style and methods of regulating activities in the recreational industry; the level of participation

of public organizations in the implementation of state policy in the field of recreation; regulatory framework; socio-economic - the level of socio-economic development and stability in the country.

Currently, there are all the necessary prerequisites for the development of the recreational sphere in Ukraine, which is influenced by both positive and negative factors related to the political, legislative and socio-economic situation in the country and the world. Accordingly, positive factors in the development of the recreational services market should be: stability and openness of politics and economy, reduction of working hours and increase of free time, development of transport, means of communication and information technologies, building an intellectual society, encouraging national and foreign investments. development of the recreation industry, strengthening Ukraine's position in the global recreational market, simplification and harmonization of tax, currency, customs, border, visa and other forms of regulation, stimulating recreation for children, youth, the elderly, the disabled and low-income families by providing benefits, promoting the development of industry as a priority recreational activity. Ukraine, recognizing recreational activities as one of the priority sectors of the national economy, should regulate it in accordance with the following principles: promotion of recreational activities and creation of favorable conditions for its development; identification and support of priority areas of recreational activities; forming an idea of Ukraine as a country conducive to recreation.

Ключові слова: *Групи якості, громадські організації, підприємства, система управління, сфера рекреації, якість публічного управління.*

Keywords: *Quality groups, public organizations, enterprises, management system, recreation, quality of public administration.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Досягнення ефективності системи управління якістю публічного управління у сфері рекреації пов'язані з відновленням груп якості, активізації їх роботи. Адже збільшення клієнтів напряму пов'язане з прямою зацікавленістю практичного персоналу на рекреаційних підприємствах. Крім зазначеного професійні якості проєктантів у сфері рекреації впливають на якість публічного управління як прямо так і опосередковано, оскільки результати їх праці оцінюються споживачами через наповнення державного бюджету у вигляді податків та зборів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідженнях проаналізовано підходи до ефективності системи управління якістю публічного управління у сфері рекреації. Цим аспектам присвячено праці Гвоздик П.О., Д. Кліланда, Дж. Холлоуей, Хвесика М. А., Шемшученко Ю.С. та ін. Науковцями проаналізовано методики оцінювання ефективності державного регулювання рекреації в Україні, визначено, що за допомогою розуміння ступеня ефективності державного регулювання рекреаційної галузі України можливо поліпшити стан рекреації в Україні.

З огляду на сучасний стан рекреаційної галузі України, недостатньої методологічної бази, відсутності статистичних даних і оприлюдненої інформації необхідно виявити тенденції розвитку сфери рекреації України та зробити обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення впливу державного регулювання на розвиток зазначеної сфери.

МЕТА СТАТТІ – удосконалення існуючих підходів до ефективності системи управління якістю публічного управління у сфері рекреації.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ми переконані в тому, що система управління якістю публічного управління у сфері рекреації повинна ґрунтуватися на критеріях, що використовуються споживачами для цих цілей [1, 2].

Планування процесу управління якістю рекреаційної послуги має передбачати відповідну методику, яку представляють, як розрахунок двох показників, результати яких показують дієвість державного регулювання за допомогою механізмів управління [3]. Найбільш наглядно це можна зробити за допомогою розрахунку співвідношення результатів позитивного або негативного внеску галузі рекреаційної сфери (у даному випадку пропонується, як прибуток у державний бюджет) та оцінки ефективності державного регулювання на регіональному рівні. Вплив державного регулювання можна прослідити за допомогою оцінки впливу держави на розвиток рекреаційної галузі середньо економічно-розвиненого регіону з приблизно середнім туристично-рекреаційним потенціалом та розрахунку рівня досягнення цілей

державного регулювання рекреаційної галузі з огляду на розмір покриття видатків держави на розвиток та утримання галузі, ступеню прибутковості рекреаційної галузі [3].

Використання оцінки впливу державного регулювання рекреаційної галузі на регіональному рівні, як складової запропонованої моделі доцільно тому, що основні кошти на рекреаційну галузь надходять з обласних (регіональних) бюджетів, а не з спеціалізованого центрального органу виконавчої влади. Суть методу оцінки ефективності державного регулювання рекреаційної галузі на регіональному рівні базується на основі зіставлення таких показників виконання запланованого та виконаного в галузі рекреації як: виконання цільових програм, які направлені на розвиток інфраструктури галузі; динаміки рекреаційних потоків в області; забезпеченість галузі фінансовою підтримкою з боку держави; проведення пропагандистської роботи для популяризації галузі; обсяг інвестицій.

Представляється необхідним також здійснення оцінки ефективності діяльності окремих служб (органів), що регулюють, у тому числі контролюючи діяльність організацій (об'єктів) рекреаційної сфери по певних питаннях.

Досить перспективним для повної оцінки ефективності регулювання рекреаційної галузі по зазначеним показникам є розробка методу в основу якого варто покласти зіставлення рівня державного регулювання економікою галузі рекреації з показником ефективності функціонування рекреаційної галузі.

Варто зауважити, що запропонована методика оцінки ефективності регулювання по ступені досягнення мети містить у собі зіставлення суб'єктивного (постановка мети) і об'єктивного (фактичні результати) і не містить такого важливого компонента категорії ефективності, як витрати або ресурси. Крім того, при даному методі ціль може розглядатися як щось задане, тому ступінь її досягнення характеризує скоріше якість регулюючого впливу, ніж якість (зміст) мети, що також є результатом процесу регулювання. При такому підході, на нашу думку, можливі також труднощі методичного характеру, оскільки в чинність розходження систем регулювання критерії досягнення цілей залежать від видів розв'язуваних завдань і рівнів регулювання.

Зазначені принципи положення методики у рекреаційній сфері можуть бути реалізовані за умови наявності наступних елементів: ефективного механізму державного регулювання розвитку індустрії туризму; сталої та дієвої нормативно-правової бази державного регулювання індустрії туризму.

При цьому, на нашу думку, відносини у сфері рекреації, стиль і методи регулювання діяльності в рекреаційній індустрії передбачають запропоновані засоби для досягнення мети, це є необхідною умовою ефективного функціонування владних інститутів і механізмів нормативно-правового типу.

Наступна категорія критеріїв ефективності державної політики у сфері рекреації соціально-економічні, що мають на увазі забезпечення соціальних гарантій населенню при економічній стабільності у державі. Ці чинники базуються на організаційних, орієнтованих на розвиток держави та її регіонів.

Зрештою можна припустити, що державна політика у сфері рекреації є Результатом поєднання декількох різновидів державної політики виходячи з того, що рекреаційна індустрія являє собою господарський комплекс міжгалузевого характеру, є якісне зростання ринкової економіки в Україні.

Доцільність підвищення ролі рекреаційної сфери в структурі національної й регіональної економіки зумовлює необхідність удосконалення організаційно-економічного механізму функціонування рекреаційного господарства країни, створення нової організаційної структури управління сферою рекреаційного обслуговування з боку держави. Зокрема, складність ситуації в цій сфері зумовлена поглибленням кризової ситуації в економіці України, переходом управління майном курортних підприємств до окремих лінійних структур із чіткою вертикальною ієрархією та активним розвитком ринку недержавних форм власності.

Аналізуючи перспективи розвитку рекреаційної індустрії в Україні, передусім слід підкреслити, що сучасна рекреаційна сфера - це та сфера економіки й життєдіяльності суспільства в цілому, яка певною мірою інтегрує практично всі галузі. Саме це й визначає одне з перших місць, яке посідає рекреація у світовій економіці. Цей чинник має стати головним у формуванні нового державного підходу до рекреаційної сфери.

Процес державного управління сферою рекреації потребує реалізації таких елементів моніторингу: регламентуючий, організаційний, контролюючий, коригуючий, соціальний, стимулюючий.

Одним з ключових питань є оптимізація взаємодії рекреації і культури як на рівні центральних органів влади, так і на місцях. Культурна спадщина, музеї, театри у більшості країн світу є винятково важливим фактором залучення рекреантів, генерації міжнародних і локальних рекреаційних потоків. У результаті цього свого клієнта отримують транспорт і громадське харчування, готелі, місцева промисловість та ін. Координація стратегічного розвитку культурної сфери і рекреації на місцях повинна привести до більш тісної співпраці місцевої влади і реального бізнесу у вирішенні конкретних завдань щодо збереження культурної спадщини, впровадження в практику діяльності музеїв, національних заповідників передової менеджерської практики, орієнтації для роботи в ринкових вимірах і координації діяльності з суб'єктами рекреаційної індустрії.

ВИСНОВКИ

Таким чином, нині існують всі необхідні певні передумови для розвитку рекреаційної сфери в Україні. Відповідно, позитивними факторами розвитку ринку рекреаційних послуг мають бути: стабільність і відкритість політики та економіки, зміцнення позицій України у світових ретингах рекреаційної діяльності.

Україна має здійснювати регулювання рекреаційної діяльності відповідно до таких принципів: сприяння інноваційному розвитку; підтримка позитивного іміджу України у сфері рекреації.

Література.

1. Шемшученко Ю.С. Еколого-економічні аспекти охорони права власності на природні ресурси // Захист права власності Українського народу: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід для України: матеріали I Щорічної Міжнародної науково-практичної конференції (22 вересня 2016 року). — К.: Національна академія прокуратури України, 2016. — С. 17—19.

2. Гвоздик П.О. Проблемні питання реалізації права власності Українського народу на природні ресурси // Захист права власності Українського народу: вітчизняні реалії та зарубіжний досвід для України: матеріали I Щорічної міжнародної науково-практичної конференції (22 вересня 2016 року). — К.: Національна академія прокуратури України, 2016. — С. 20—22.

3. Інституціоналізація природно-ресурсних відносин: [колективна монографія] / За заг. ред. д.е.н., проф., академіка НААН України М. А. Хвесика. — К.: ДУ "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку", 2012. — 440 с.

References.

1. Shemshuchenko, Yu.S. (2016), "Ecological and economic aspects of the protection of the right to ownership of natural resources", *Zakhyst prava vlasnosti Ukrain's'koho narodu: vitchyzniani realii ta zarubizhnyj dosvid dlia Ukrainy: materialy I Schorichnoi mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Protection of the property rights of the Ukrainian people: national realities and foreign experience for Ukraine: materials of the Annual International Scientific and Practical Conference], *Natsional'na akademiia prokuratury Ukrainy*, Kyiv, Ukraine, 22 sept, pp. 17—19.

2. Hvozdyk, P.O. (2016), "Problematic issues of realization of the property rights of the Ukrainian people to natural resources", *Zakhyst prava vlasnosti Ukrain's'koho narodu: vitchyzniani realii ta zarubizhnyj dosvid dlia Ukrainy: materialy I Schorichnoi mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Protection of the property rights of the Ukrainian people: national realities and foreign experience for Ukraine: materials of the Annual International Scientific and Practical Conference], *Natsional'na akademiia prokuratury Ukrainy*, Kyiv, Ukraine, 22 sept, pp. 20—22.

3. Khvesyk, M.A. (2012), *Instytutsionalizatsiia pryrodno-resursnykh vidnosyn* [Institutionalization of natural resource relations], *DU "Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku"*, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2021 р.